

Montinija (sadašnjeg pape Pavla VI). Predavanje kard. Roncallija održano je na 1. kongresu *Assoziazione Archivistica Ecclesiastica* u Rimu 6. 11. 1957. pod naslovom: *La Chiesa e gli Archivi* (Crkva i Arhivi). Daje kratak pregled brige oko čuvanja dokumenata od pape Inocenta III (1198-1216), kad počinje registracija papinskog arhiva, preko Tridentinskog koncila sve do naših dana. Ističe napose gest pape Leona XIII s otvaranjem Vatikanskog tajnog arhiva, podsjeća na Pija X i XI i na svoj susret s Pijem XI još dok je bio prefekt Ambrozijane u Milanu. G. B. Montini je održao uvodno predavanje na 2. kongresu istog društva u Milanu 8. 9. 1958. pod naslovom: *Gli Archivi diocesani e gli Archivi parrocchiali nell'ordinamento della Chiesa* (Dijecezanski i župski arhivi u uređenju Crkve). Prije svega iznosi sadašnje odredbe crkvenog zakonika o arhivima, zatim odredbe Karla Boromejskoga i njegovih sinoda 1565. i 1573, konstituciju Benedikta XIII »*Maxima vigilantia*« iz god. 1727. i napokon odredbe milanskih nadbiskupa kard. Schustera i još prije njega C. B. Romillia, te 45. milanske sinode god. 1951.

U drugom dodatku (Addenda) objavljena su 3 dokumenta: 1. Breve Pija IV od 15. 6. 1565. »*Cum inter gravissimas curas*« kojim povjerava uređenje generalnog Vatikanskog arhiva kardinalu M. Ant. Amulio.

2. Instrukcija uz apostolsku konstituciju »*Maxima vigilantia*« Benedikta XIII od 14. 6. 1727.

3. Program predavanja za tečaj (*cursus*) arhivistike na Papinskoj školi za paleografiju i diplomatiku pri Vatikanskom arhivu od 6. 11. 1923, a u vezi s okružnicom kardinala državnog tajnika P. Gasparrija od 15. 4. 1923. (*Ench. Arch. Eccl.* nr. 30, str. 194—203).

Iz ovoga iako sumarnog prikaza knjige može se vidjeti da su autori uspješno izvršili postavljeni zadatak. Iznijeli su bogatu prošlost crkvene arhivske službe i pokazali da ni sadašnjost ne zaostaje za prošlošću, te da ide u korak s razvojem i tekovinama modernoga arhivstva.

M. Hrg

MITTEILUNGEN DES STEIERMÄRKISCHEN LANDESARCHIVES

Graz, Folge 9-14, 1959—1964.

Štajerski zemaljski arhiv u Grazu izdaje svake godine počevši od g. 1951. svoj godišnjak pod gornjim naslovom. Sadržaj tog godišnjaka dijeli se na: Izvještaj o djelatnosti Štajerskog zemaljskog arhiva za prošlu godinu, i na pojedine stručne članke činovnika tog arhiva. Pojedini broj odn. svezak obasiže poprečno 70 do 100 strana, a jedinu iznimku čini do sada br. 12. koji obasiže 165 strana. Broj članaka varira između 2—4, a u skoro svakom broju nalaze se i likovni prilozi (ponajviše portreti osoba koje su zaslužne za Štajerski zemaljski arhiv) te crteži grbova.

Prije prijelaza na pregled stručnih članaka koji se nalaze u posljednjih šest svezaka ovog godišnjaka potrebno je da se istakne struktura izvještaja samog godišnjeg izvještaja o djelatnosti Štajerskog zemaljskog arhiva: 1. Osobna pitanja. 2. Nove akvizicije: a) darovanjem, b) kupnjom. 3. Radovi na sredivanju arhivalija i »repertorizaciji«. 4. Revizije (arhivske pohranjene građe). 5. Restauriranje (arhivalija). 6. Centralna zemaljska registratura. 7. Kancelarija. 8. Upotreba arhiva (arhivske građe) i kretanje stranaka (u arhivu). 9. Stručna mišljenja i istraživanja. 10. Izložbe. 11. Fotolaboratorij i Arhiv za mikrofilm. 12. Zaštita Arhiva. 13. Knjižnica. 14. Publikacije i znanstvena djelatnost arhiva. 15. Arhivska zgrada i unutarnje uređenje (arhiva) i 16. Nova zemaljska topografija Štajerske.

Nakon stalnog godišnjeg izvještaja slijede članci:

Svezak 9. (1959.): Posch F.: Nadvojvoda Ivan i štajersko arhivstvo. (Prigodom 100-godišnjice smrti nadv. Ivana, osnivača Joanneuma u Grazu); Paulhart H: Papinske povelje kasnog srednjeg vijeka u Štajerskoj; Pichler F.: Zemaljski poreski registar XVII i XVIII stolj. (u prilogu skrižaljke sa podacima o utjerivanju poreza u razdoblju od g. 1603—1709. u Štajerskoj, osobito interesantni za Slovensku Štajersku, okrug Celje).

Sv. 10. (1960.): Posch F.: Nastojanja Alfonsa Dopscha da bude primljen u štajersku arhivsku službu; Roth F. O.: Izgubljeni arhiv isprava gradske župe Graz. (Regesti spisa tog arhiva, koji su sačuvani, idu od g. 1270. do 1583).

Sv. 11. (1961.) Popelka F.: Arhiv samostana Augustinaca u Judenburgu. (Prema podacima iz pronađenog inventara tog arhiva, izrađenog g. 1538.); Pichler F.: Gornjoštajerski pivarski ceh, njegov cehovski red i njegovi obrtnički protokoli; Pferschy G.: Štajerske »Hofmarke« kao ručni znakovi. (»Hofmarke« su znakovi koje su obrtnici i trgovci upotrebljavali kao svoj osobni znak na robi, odn. kao kućni znak); Krassler J.: Kraussov Grbovnik (MS. C. 1824). (Izvjestaj o grbovima naslikanim u rukopisnom grbovniku kojeg je izradio Karl Kruss). Iz popisa obiteljskih grbova u prilogu ovog članka vidi se da je u njemu obuhvaćeno 15 grbova hrvatskih obitelji, od kojih se veći broj ne nalazi u Bojničićevom grbovniku.

Sv. 12. (1962.): Pushing R.: Noviji grbovi štajerskih općina. (Koncizan prikaz novopodijeljenih grbova štajerskih od g. 1945. do g. 1961. sa 64 crteža grbova); Roth F. O.: Izgubljeni arhiv obitelji Lengheim. 1326—1800. (Regesti iz ostavinskog inventara obitelj Lengheim, izrađen u XIX stolj.)

Sv. 13. (1963.) Sittig W.: Max Doblinger. (Biografija bivšeg ravnatelja Štajerskog arhiva i austrijskog historičara M. Doblintera, prigodom 90-godišnjice života. Doblinger se u svom historijskom radu bavio i s obitelji Wallsee, koja je kao nasljednica Devinskih grofova bila i vlasnica grada Rijeke od g. 1400—1472. O ovoj obitelji napisao je Doblinger veliku monografiju: Die Herren von Wallsee Wien 1900); Posch F.: Kronike župnika Matije Peyerl von Strallegg 1697—1718; Pusching R.: Grbovi štajerskih općina podijeljeni prije g. 1945. (Autor dopunjuje svoju radnju iz sv. 12. popisom i opisom grbova općina koje su sačuvala svoje stare grbove podijeljene prije g. 1945. nepromijenjene).

Sv. 14. (1964.): Puschnig R.: Grbovi na starom sveučilištu u Grazu. Prilog državnoj heraldici (carskoj i austrijskoj) dvora u Grazu oko g. 1600; Pferschy G.: Prilozi poznavanju vrela za privrednu povijest unutarnje Austrije od g. 1565—1625: Arhiv Unutarnjo-austrijske komore. (Interesantni podaci o arhivu ustanove, koja je od g. 1692. do 1749. upravljala i bivšim Zrinsko-Frankopanskim imanjima od Ozlja do Jadranskog mora.) Autor utvrđuje da je registratura Unutarnjo-austrijske komore uništena. Oficijal registrature Kremser je g. 1843. iz ostataka spisa te komore formirao arhivsku zbirku »Miscellen« poredavši ih kronološkim redom. Pošto je rekonstrukcija starih nizova spisa te komore radi velikih lakuna u njima bila neprovediva, preuzeti su u tu zbirku još i postojeći predpisi kao posebna serija. Autor donosi zatim vrlo interesantni abecedni popis najčešćih natuknica iz još sačuvanih ostataka registrature ove komore po mjestima, obiteljima i stvarima. Iz tih popisa treba napomenuti osobito da su pored imena mnogih mjesta iz Slovenije, od Gorice i Postojne do Ormoža i Radgone, još spomenuta i mjesta: Fiume (Rijeka), Mitterburg (Pazin), Sichelberg (Zumberak) i Zennig (Senj), a među imenima stvari nalaze se za nas od interesa slijedeće natuknice: Grenzverteidigung, (obrana granice), Haiduckenschäden (štete od hajduka), Meersalzefuhr (uvoz morske soli), Schifffahrt (pomorstvo), Türckhen i Uskokken; Wagner G.: Štajerska i bitka kod Sv. Gottharda—Magersdorfa g. 1664, (autor donosi najprije lijep i sažet pregled situacije u Štajerskoj pred samu bitku, a zatim nekoliko do sada nepoznatih isprava, koje osvjetljavaju neke pojedinosti o toj bitci).

B. Zmajić